

Záznam z rozporového konania s Americkou obchodnou komorou v Slovenskej republike

k Návrhu zákona o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Dátum: 27. november 2014

Miesto: Štátny inštitút odborného vzdelávania, Bellova 54/a, 833 63 Bratislava

Prítomní: JUDr. Žaneta Surmajová, Ing. Michal Krčméry, Ing. Marian Galan

Zásadné pripomienky Americkej obchodnej komory v Slovenskej republike:

1. K čl. I, § 2, písm. i)

Navrhujeme text doplniť nasledovne:

i) systémom duálneho vzdelávania časť systému odborného vzdelávania a prípravy žiaka založenom na

1. zmluvnom vzťahu,

2. výkone praktického vyučovania žiaka priamo u zamestnávateľa na pracovisku praktického vyučovania, alebo na pracovisku praktického vyučovania umiestneného v školských priestoroch a

3. možnom financovaní praktického vyučovania zamestnávateľom

Odôvodnenie:

Pracovisko praktického vyučovania môže byť umiestnené aj v školských priestoroch, nie nutne u potenciálneho zamestnávateľa. Oblasť IKT môže slúžiť aj ako príklad, kedy centrum odborného vzdelávania môže byť vybudované s pomocou zamestnávateľa, alebo aj bez jeho pomoci na škole, a kde študenti môže získavať praktické zručnosti. IKT je špecifická a významná oblasť, kedy nie je potrebné získavať praktické skúsenosti priamo u zamestnávateľa (až na výnimočné prípady).

V bode 3 navrhujeme doplniť slovo „možnom“, keďže nie vo všetkých prípadoch sa musia zamestnávateľa podieľať na financovaní praktického vyučovania. V prípade malých a stredných podnikov by takáto požiadavka mohla byť pre tieto podniky nerealizovateľná. Zákon implicitne predpokladá, že existuje len jeden model duálneho vzdelávania – keď príprava študentov prebieha len na základe „konkrétnej objednávky, konkrétneho zamestnávateľa“. Toto však nie je obecný prípad situácie v spoločnosti – je to len prípad veľkých zamestnávateľov (len v malom počte prípadov sa týka malých a stredných podnikov a živnostníkov, ktorý zamestnávajú takmer 70% pracovnej sily). Môže existovať viacero modelov duálneho vzdelávania – v zákone je špecifikovaný len model, založený na priamej požiadavke na takéto vzdelávanie špecifikovaného zamestnávateľa, čo však zďaleka nepokrýva všetky potreby spoločnosti.

Zákon by mal umožňovať implementáciu aj iných, rovnako významných a už aj implementovaných a overených modelov odborného (aj duálneho) vzdelávania, ktoré sú špecifické napr. pre oblasť IKT. Ide o situácie, kedy veľké globálne spoločnosti poskytujú školám vzdelávací certifikovaný obsah, metodiku odbornej teoretickej a praktickej

výučby a pomáhajú vybudovať špecializované laboratória – pracoviská praktického vyučovania priamo v priestoroch škôl.

Dobrym príkladom sú globálne uznávané medzinárodné vzdelávacie programy takých korporácií ako sú Cisco Systems (Sieťový akademický program Cisco, ktorý je na viac ako 70 školách v SR implementovaný od roku 1999, a ktorý doposiaľ absolvovalo viac ako 30 000 študentov. Program je implementovaný do vzdelávacích programov na základe podpísaného Memoranda o spolupráci medzi Ministerstvom školstva a spoločnosťou Cisco), alebo program spoločnosti Microsoft a pod. – teda programy, ktoré pripravujú študentov k získaniu tzv. priemyselných medzinárodných certifikátov, ktoré sú medzinárodne uznávané. Absolventi týchto certifikovaných programov sú na trhu žiadaní, je ich nedostatok, zamestnávajú ich nielen veľké podniky, ale vo väčšine prípadov malé a stredné podniky. Títo absolventi si aj často zakladajú vlastné živnosti a podnikateľské subjekty.

Navrhované znenie zákona nezohľadňuje tento významný segment pracovného trhu, ktorí je v konečnom dôsledku dominantný čo sa týka pracovnej sily. Pre vysoko žiadanú oblasť IKT je prakticky nepoužiteľný. Podľa údajov Ministerstva hospodárstva sú malé a stredné podniky sú pilierom slovenského hospodárstva. Tvoria 99,9 % podiel z celkového počtu podnikateľských subjektov, v podnikovej ekonomike poskytujú pracovné príležitosti 71,8 % aktívnej pracovnej sily a podieľajú sa 55,1% na tvorbe pridanej hodnoty. Domnievame sa preto, že prezentovaný koncept duálneho vzdelávania si vyžaduje prepracovanie – doplnenie o potenciálne rôzne modely jeho implementácie.

Záver:

Pripomienka čiastočne akceptovaná. Upravené znenie dôvodovej správy bude zaslané na odsúhlasenie Ing. Lelovskému.

2. K čl. I, § 3, bodu 2

Navrhujeme upraviť znenie nasledovným spôsobom:

Typy stredných odborných škôl sú:

- a) stredná odborná škola,
- b) stredná priemyselná škola,
- c) stredná umelecká škola,
- d) stredná pedagogická škola,
- e) stredná zdravotnícka škola,
- f) škola úžitkového výtvarníctva,
- g) policajná stredná odborná škola,
- h) stredná odborná škola požiarnej ochrany,
- i) obchodná akadémia,
- j) hotelová akadémia,
- k) pedagogická a sociálna akadémia,
- l) pedagogická a kultúrna akadémia,
- m) technická akadémia,
- n) dopravná akadémia.

Školy uvedené a),b),c) môžu byť uvedené s prívlastkom.

Odôvodnenie:

Sme názoru, že je nevyhnutné ponechať škole možnosť mať názov aj bez prívlastku. V opačnom prípade hrozí situácia, pre ktorú uvádzame nasledovný príklad: Stredná priemyselná škola doteraz učila odbory so zameraním na elektrotechniku, strojárstvo a stavebníctvo. Nariadením školy, že si musí doplniť do názvu školy prívlastok podľa najvyššieho počtu žiakov z daného odboru sa spôsobí preferovanie daného zamerania na škole. Konkrétna situácia v danom školskom roku na SPŠ:

Elektrotechnika 145 žiakov

Stavebníctvo 153 žiakov

Strojárstvo 133 žiakov

Podľa pôvodného návrhu názov Stredná priemyselná škola sa zmení na Stredná priemyselná škola stavebná. V danom regióne ale je pomerne silná strojárská firma a potrebujeme upriamiť pozornosť verejnosti na strojárstvo a nie na stavebníctvo. V nasledujúcom roku sa ale situácia zmení a počet žiakov v elektrotechnike narastie na 160. Opäť by riaditeľ školy mohol reagovať a mal by žiadať o zmenu názvu školy. Zároveň chceme upriamiť pozornosť z pohľadu zamestnávateľov na maturitné vysvedčenie absolventa študijného odboru elektromechanik zo Strednej priemyselnej školy stavebnej a pohľad na maturitné vysvedčenie absolventa študijného odboru elektromechanik zo Strednej priemyselnej školy. Preferovaním stavebného zamerania totiž zneisťujeme kvalitu iného odboru.

Záver:

Pripomienka predkladateľom stiahnutá.

3. K čl. I, § 5, bodu 5

Navrhujeme znenie doplniť nasledovne:

Praktické cvičenie sa organizuje ako samostatný odborný vyučovací predmet alebo ako súčasť odborného vyučovacieho predmetu iného ako odborný vyučovací predmet podľa odsekov 2 až 4. Praktické cvičenie sa vykonáva pod vedením učiteľa príslušného odborného vyučovacieho predmetu, ktorý je oprávnený takéto vyučovanie viesť.

Odôvodnenie:

Oprávneným učiteľom odborného vyučovania v prípade predmetov z oblasti IKT môže byť aj učiteľ, ktorý absolvuje požadované odborné a metodické vzdelávanie v oblasti IKT a získa medzinárodne uznávaný priemyselný certifikát (dobrým príkladom je Program sieťových akadémií Cisco, kde učiteľ môže viesť odborné vyučovanie len ak splní uvedenú podmienku).

Záver:

Pripomienka predkladateľom stiahnutá.

4. K čl. I, § 8, ods. 3

Navrhujeme doplniť odsek 3 o písmeno d) v nasledovnom znení:

Praktické cvičenia, alebo laboratórne cvičenia pod vedením učiteľa odborného predmetu, ktorý je oprávnený takéto vyučovanie viesť.

Odôvodnenie:

Praktické cvičenia patria medzi formy praktického vyučovania podľa § 5, odsekov 1 a 5. Dielňou sa rozumie aj iná odborná učebňa (napríklad špecializované laboratórium počítačových sietí v Programe sieťových akadémií) podľa § 2, písmena m).

Záver:

Pripomienka predkladateľom stiahnutá.

5. K čl. I, § 11, bod 2

Navrhujeme text doplniť nasledovne: V systéme duálneho vzdelávania môže žiak absolvovať praktické vyučovanie aj priamo u zamestnávateľa na pracovisku praktického vyučovania podľa vzorových učebných plánov a vzorových učebných osnov. Žiak môže vykonávať praktické vyučovanie aj v dielni, ak počet vyučovacích hodín praktického vyučovania vykonávaného v dielni neprekročí 40 % celkového počtu hodín praktického vyučovania žiaka počas celej dĺžky štúdia žiaka.

Odôvodnenie:

Ako k čl. I, § 2, písm. i)

Záver:

Pripomienka predkladateľom stiahnutá.

6. K čl. I, § 11, bod 3

Navrhujeme text upraviť nasledovne:

„V systéme duálneho vzdelávania sa žiakovi môže poskytnúť odborné vzdelávanie a príprava aj na základe...“

Odôvodnenie:

Ako k čl. I, § 2, písm. i)

Záver:

Pripomienka predkladateľom stiahnutá.

7. K čl. I, § 14, ods. 10

Navrhujeme predmetné obdobie skrátiť na dobu maximálne 5 rokov.

Odôvodnenie:

V oblasti IKT je 7 rokov neprimerane dlhá doba. Všeobecná platnosť medzinárodných priemyselných certifikácií je 3 až 5 rokov. Podľa § 15, ods. 2, môže zamestnávateľ kedykoľvek požiadať o opakované overenie spôsobilosti.

Záver:

Pripomienka predkladateľom stiahnutá.

8. K čl. I, § 17, ods. 6, písmeno b

Odporúčame k navrhovanému zneniu doplniť nasledovný text: „alebo podmienky určené medzinárodným vzdelávacím programom, ktorý je do študijného, alebo učebného odboru implementovaný“

Odôvodnenie:

Domnievame sa, že by to prispelo k snahe identifikovať školy, ktoré bez plnenia akýchkoľvek kritérií zaviedli odbory a prispeli tak k zníženiu kvality a k tomu, že sa tieto odbory dostali na zoznam odborov nad rozsah potrieb trhu, ako napríklad Mechanik počítačových sietí, či Grafik digitálnych médií

Záver:

Pripomienka predkladateľom stiahnutá.

9. K čl. I, § 23

Navrhujeme predkladané znenie doplniť nasledovne:

Ako inštruktor môže pôsobiť fyzická osoba, ktorá

- a) je v pracovnoprávnom vzťahu so zamestnávateľom, alebo školou
- b) dosiahla najmenej
 1. stredné odborné vzdelanie v príslušnom učebnom odbore alebo v príbuznom učebnom odbore, v ktorom sa žiak pripravuje,
 2. úplné stredné odborné vzdelanie v príslušnom študijnom odbore alebo v príbuznom študijnom odbore, v ktorom sa žiak pripravuje, alebo
 3. vyššie odborné vzdelanie v príslušnom študijnom odbore alebo v príbuznom študijnom odbore, v ktorom sa žiak pripravuje,
- c) vykonávala najmenej tri roky povolanie alebo odborné činnosti v rozsahu vzdelávacích štandardov pre príslušný študijný odbor alebo v rozsahu vzdelávacích štandardov pre príslušný učebný odbor, v ktorom sa žiak pripravuje (alebo relevantných medzinárodne uznávaných priemyselných certifikácií, v prípade IKT odborov),
- d) má preukaz, osvedčenie alebo iný doklad (napr. Medzinárodne platný priemyselný certifikát) preukazujúci odbornú spôsobilosť, ak sa na výkon príslušného povolania takáto odborná spôsobilosť vyžaduje a
- e) má potvrdenie o absolvovaní prípravy inštruktora vydané príslušnou stavovskou organizáciou alebo príslušnou profesijnou organizáciou zameranej na:
 1. zabezpečenie práv a povinností žiaka pri praktickom vyučovaní,
 2. organizáciu praktického vyučovania,
 3. opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri praktickom vyučovaní,
 4. vzdelávacie štandardy pre praktické vyučovanie pre príslušný študijný odbor alebo pre príslušný učebný odbor,
 5. vzorový učebný plán pre príslušný študijný odbor alebo vzorový učebný plán pre príslušný učebný odbor a vzorové učebné osnovy pre odborný výcvik, odbornú prax alebo umeleckú prax príslušného študijného odboru alebo vzorové učebné osnovy pre odborný výcvik, odbornú prax alebo umeleckú prax príslušného učebného odboru, ak bude vykonávať činnosť inštruktora na pracovisku praktického vyučovania a
 6. spôsob účasti inštruktora na hodnotení a klasifikácii žiaka

Odôvodnenie:

Sme názoru, že inštruktorom môže byť aj učiteľ školy, ktorý spĺňa požiadavky špecifikované v § 23. Ako príklad môže slúžiť oblasť IKT (napríklad už spomínaný program Sieťovej akadémie), kedy učiteľ môže vykonávať vzdelávacie aktivity – teoretické aj praktické, len vtedy, ak sám absolvuje vzdelávanie v plnom rozsahu a získa odpovedajúci medzinárodný priemyselný certifikát (musí absolvovať certifikačné skúšky u nezávislej certifikačnej autority).

Záver:

Pripomienka predkladateľom stiahnutá.

10. K čl. I, § 32, ods. 5

Odporúčame znenie ods. 5 upraviť nasledovne:

Ustanovenia odseku 2 a 3 sa nevzťahujú na policajné stredné odborné školy, stredné odborné školy požiarnej ochrany, stredné školy pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, študijné a učebné odbory v experimentálnom overovaní, študijné odbory, v ktorých sa výchova a vzdelávanie uskutočňuje v cudzom jazyku na základe medzinárodnej dohody a študijné odbory a učebné odbory uvedené v zozname študijných odborov a učebných odborov, v ktorých sa odborné vzdelávanie a príprava poskytuje len v jednej strednej odbornej škole na celom území Slovenskej republiky.

Odôvodnenie:

Predložený návrh dáva kompetenciu samosprávnemu kraju rozhodovať o počte prijatých žiakov v štvorročných gymnáziách a neopodstatnene zvýhodňuje osemročné gymnázia. Zároveň z rozhodovania musia byť vypustené experimentálne študijné a učebné odbory, ktoré boli zaradené do experimentálneho overovania po vyjadrení zamestnávateľov a so súhlasom Ministerstva školstva SR.

Záver:

Pripomienka predkladateľom stiahnutá.

11. K čl. IX, bodu 5, § 19 ods. 2 písm. c) štvrtý bod

Pokiaľ stavovské a profesijné organizácie majú mať zásadné kompetencie stanovené navrhovaných zákonom v prvom kroku je potrebné riešiť členstvo zamestnávateľov v čo najvyššom zastúpení.

Navrhujeme doplniť text nasledovne:

„4. hmotné zabezpečenie žiaka,59c) finančné zabezpečenie žiaka, 86aa) na prevádzku strednej odbornej školy nad rámec poskytnutých normatívnych finančných prostriedkov a na poskytovanie praktického vyučovania v pracovisku praktického vyučovania.

Odôvodnenie:

Táto formulácia vypadla z pôvodného zákona č. 184/2009. Pre spoločnosti, ktoré v súčasnosti necítia potrebu vstúpiť do duálneho vzdelávania, však táto formulácia umožnila aktívne prispievať na vybavenie a modernizáciu stredných odborných škôl. Takýto spôsob financovania je pre existujúci systém odborného vzdelávania potrebný aj z dôvodu, že vzhľadom dlhodobé podfinancovanie odborného vzdelávania, má finančná

pomoc zamestnávateľov pri udržaní technického a personálneho zabezpečenia odbornej prípravy na odborných školách na potrebnej úrovni nezanedbateľnú úlohu.

Záver:

Pripomienka neakceptovaná. Rozpor trvá.

V Bratislave dňa 27. novembra 2014

Zapísala: PhDr. Anna Jurkovičová, PhD.

Podpísané za:

**Ministerstvo školstva, vedy, výskumu
a športu SR:**

Ing. Marian Galan v. r.

Americkú obchodnú komoru SR:

Ing. Michal Krčméry v. r.